

Motion till riksdagen

1989/90:Sk94

av Krister Skånberg m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:110

Reformerad inkomst- och företagsbeskattning

I denna motion ger vi några övergripande synpunkter på hur reglerna för företagsbeskattning borde vara utformade och går därefter igenom några av de förslag som regeringen lägger fram i propositionen, där vi lägger fram egna förslag.

Övergripande synpunkter

Företagsbeskattningen måste grundas på en positiv inställning till småföretagare och småföretagande och utgå från småföretagens förutsättningar

Det nuvarande skattesystemet har under många år lappats och lagats för att anpassas till storskaligt tänkande, till önskemålet att underlätta och "rationalisera" skattemyndigheternas arbete och för att motverka skatteflykt och skattefusk.

När skattesystemet nu skall reformeras måste en viktig utgångspunkt vara att skattereglerna skall gynna en småskalig och decentraliserad samhällsstruktur och lokala försörjningssystem som minskar transportbehov och resursförbrukning och ökar människors medinflytande och självtillit.

En annan viktig utgångspunkt måste vara att människor i normala fall är ansvarsfulla och hederliga, inte att de tar varje möjlighet till skatteflykt och skattefusk. Detta skall naturligtvis också gälla de omkring en miljon människor, kvinnor och män, yngre och äldre som har valt att satsa på att driva företag, ensamma eller tillsammans med andra.

Rädslan för skatteflykt och skattefusk får inte leda till regler som försvårar, förhindrar eller förlamar en positiv utveckling av företagandet och företagen inom de ramar som solidariteten kräver, solidariteten med naturen, med kommande generationer och med ekonomiskt, miljömässigt och socialt utsatta grupper i Sverige och andra länder. Vi anser att man skattemässigt bör främja ett sådant positivt företagande, trots riskerna att reglerna kan missbrukas. Vi är beredda att vid behov gå med på en granskning av fall som kan misstänkas vara missbruk. Om en sådan granskning och motåtgärderna mot missbruk blir effektiv kommer antalet fall som behöver granskas att bli relativt litet. Vi bedömer att de positiva effekterna av generösare regler kommer att bli klart större och värdefullare för en positiv utveckling av småföretagandet än nackdelarna med ökad granskning av tveksamma fall.

Svenska lagar och regler som gäller företagande är ofta grundade på vad

som är lämpligt för storföretagen. Eftersom det finns mer än 350 000 företag med mindre än 20 anställda och mindre än 15 000 företag med 20 eller fler anställda bör skattereglerna utformas med tanke på de många små företagens förutsättningar och "levnadsvillkor".

Där så behövs får undantags- eller tilläggsregler eller andra särskilda regler utformas för de stora företagen.

Skattereglerna måste vara enkla och entydiga

så att vanliga människor förstår dem och så att olika rådgivare och skatteinstanser tolkar reglerna på samma sätt. Myndigheterna måste ta detta informationsansvar. Regeringen bör samtidigt som den föreslår skatteändringar eller nya skatter eller regler presentera den lättbegripliga information som skall förklara de nya reglerna och vad de innebär för dem som berörs. Lättbegripligheten och entydigheten i denna information bör granskas både av lämpliga remissinstanser och av riksdagen. Visar det sig svårt att förklara reglerna på ett lättfattligt sätt eller göra dem entydiga måste förslaget ändras så att reglerna blir lättbegripliga och entydiga.

Vi begär att regeringen tillsammans med representanter för olika grupper av småföretagare i basnäringarna, tillverkning och service utarbetar förslag till skatteregler som uppfyller de önskemål och krav vi har presenterat i detta avsnitt.

Våra förslag och synpunkter på delar av regeringens förslag

1. Regeringen föreslår statlig inkomstskatt (bolagsskatt)

baserad på nettovinsten och att den nuvarande vinstdelningsskatten tas bort. Enskilda näringsidkare skall istället betala statlig och kommunal inkomstskatt.

Vi anser att det finns goda sakliga skäl att återinföra någon form av kommunal beskattningsrätt över juridiska personer. Rätten för landsting och kommuner att beskatta juridiska personer försvann fr.o.m. 1983. En anledning var att beskattningssystemet slog ut jämnt i de fall ett företags verksamheter och huvudkontor låg i olika kommuner. Bortfallet av de juridiska personernas inkomster från det kommunala skatteunderlaget är en viktig förklaring till de ekonomiska problem som landstingen liksom hela den kommunala sektorn upplever. Till exempel har bortfallet för Stockholms läns landsting av dess finanskontor beräknats till drygt 3 miljarder kronor 1989.

Efter några års relativ och nu också nominell försvagning av rörelsekapitalet står landstingen inför 90-talet ekonomiskt sämre rustade än på mycket länge. Budgeten för 1990 innebär för många både en avtappning av disponibla fondmedel och en ökad upplåning.

Det finns även andra goda motiv än de rent finansiella för någon form av beskattning av juridiska personer, bl.a. sambanden mellan kommersiell etablering och verksamhet och kostnader för kommunal service.

Det är rimligt att företagen skall kompensera de kostnader som deras verksamhet orsakar kommuner och landsting. Vi begär att regeringen i samråd med Landstingsförbundet och Kommunförbundet utarbetar förslag till reviderat kommunalt skattesystem där även arbetsgivare och fastigheter blir

föremål för kommunal beskattning, med hänsyn till de kostnader de vållar kommunen för miljö- och hälsoskador samt behovet av ökad kommunal service av olika slag.

Mot. 1989/90
Sk94

Det är därför viktigt att de företag som driver verksamheter i andra kommuner än sin hemkommun skall vara skyldiga att omvandla dessa verksamheter till dotterbolag eller självständiga bolag med egen och fullständig ekologisk, ekonomisk och social bokföring och redovisning. Även på denna punkt kräver vi att regeringen kommer med förslag.

2. *Regeringen föreslår:* minskad inlåning av kapital och mer likvärdiga skattemässiga villkor för olika finansieringsformer.

Vi anser att skattereglerna inte får innebära sämre villkor för små företag än för stora. Det måste vara möjligt för den eller dem som vill att spara pengar för att kunna starta företag med stor andel eget kapital. Vi föreslår här en metod och några siffervärden för att åskådliggöra metoden, båda skall ses som exempel: Enskilt sparande av investeringsmedel för småföretagande skall medges med upp till högst 25% av inkomst av arbete, dock högst 2 basbelopp per år, och bara belastas med 10 % skatt. Om pengarna inte används för sådant företagande inom rimlig tid, t.ex. 5 år utan särskild prövning, skall de beskattas, åtminstone med ursprunglig eller något högre skattesats. Samhället skall ha rätt att granska hur investeringarna skall användas eller har använts, t.ex. via de regionala utvecklingsfonderna, de av mp föreslagna Närfonderna eller vissa samhällsrevisorer.

3. *Regeringen föreslår:* kraftigt sänkt bolagsskattesats och avsevärt begränsade reserveringsmöjligheter. Den totala inkomstbeskattningen bör behållas ungefär på nuvarande nivå. Förslaget innebär bland annat att nuvarande dubbelbeskattning av eget kapital i aktiebolag kvarstår, men blir mindre när skattesatserna sänks. Då tas i stället vissa lättnader, t.ex. de s.k. Annellavdragen bort. Företag som har litet eget kapital, t.ex. banker, kommer att få höjd skatt.

Reserveringsmöjligheterna till avsättning till investeringsfond har redan tagits bort. Nuvarande förmånliga regler för lagernedskrivning föreslås också tas bort. I stället införs en reserveringsmöjlighet som kallas SURV, uttytt SkatteUtjämningsReserV. Det finns några olika alternativ för denna baserad dels på det egna kapitalet (K-SURV) dels på lönesumman (L-SURV).

Vi anser att det är viktigt att små företag har möjlighet att finansiera sin utveckling med egna överskott och med ägartillskott. Goda möjligheter att återinvestera överskott i rörelsen måste skapas t.ex. genom rätt att avsätta obeskattade överskott till en reservfond som motsvarar 25 basbelopp. Nuvärdesavskrivning skall medges upp till minst 84 % som utredningen om reformerad företagsbeskattning har föreslagit.

4. *Regeringen föreslår:* All beskattning av aktiebolag och andra juridiska personer skall ske i ett enda inkomstslag, näringsverksamhet. Ingen uppdelning görs på olika förvärvskällor.

Vi anser att det bör vara högre skatt på de överskott som uppkommer när

företag ägnar sig åt spekulation eller kapitaltransaktioner utanför den normala verksamheten. Regeringen bör lägga fram förslag till hur sådana begränsningar skall kunna genomföras.

Vi vill begränsa den skattefria konsumtionen av lyxkaraktär inom företagen i form av lyxig representation och utbildning som omfattar resor, kost och logi i lyxklass. Därför vill vi att sådan representation och utbildning beskattas som löneförmån och inte är avdragsgill som kostnad i företagets deklARATION.

5. *Regeringen föreslår också:* Den nuvarande "kvittningsrätten" av underskott i en förvärvskälla mot t ex inkomst av tjänst skall slopas. I och för sig kan starka skäl anföras för detta bl.a. för att försvåra skatteplanering. Ett totalt slopande av kvittningsrätten kan dock försvåra för de företagare, främst i glesbygden, som är beroende av flera olika inkomstkällor att bygga upp en företagsverksamhet, som i många fall kan gå med förlust några år.

Miljöpartiet de gröna anser att ett visst utrymme för kvittning fortfarande bör finnas kvar för sådana fall, och att ett beloppsmässigt tak bör sättas så att ändå alla former av mer avancerad skatteplanering stoppas. Riksskatteverket bör på uppdrag av regeringen lämna förslag till hur en sådan begränsad kvittningsrätt skulle kunna utformas.

Vi föreslår kvittningsrätt mellan inkomst av lönearbete och underskott i ett företag där man arbetar aktivt i max 5 år utan särskild prövning upp till max 25 % av löneinkomsten resp max 2 basbelopp per år. Efter särskild prövning kan rätten utvidgas till att gälla mer än ett företag resp i mer än 5 år. Det bör vara möjligt att vid granskning och prövning skilja på rörelsekapital och rörelsefrämmande kapital.

6. *Regeringen föreslår* regler för beskattning vid försäljning av fåmansbolag som leder till att det blir skattemässigt oförmånligare att finansiera företaget och dess utveckling med eget kapital än med lånat. Detta kan leda till att fåmansföretagen blir onödigt beroende av lån och främmande kapital.

Vi föreslår att realisationsvinsten vid försäljning av fåmansbolag skall spridas över flera år i de fall där företagen har byggts upp under flera år. Vi begär att regeringen återkommer med förslag om detta.

7. *Regeringen vill anpassa även företagsbeskattningen till den internationella utvecklingen.*

Vi anser att en eventuell anpassning till den internationella utvecklingen inte får innebära att den svenska riksdagen, landstingen och kommunerna får minskade möjligheter att använda lagar och ekonomiska styrmedel för att skydda miljön och nå viktiga sociala och samhällsekonomiska mål.

8. *Skatteregler för enskild näringsverksamhet*

a) Vi kräver att den särskilda redovisningsmetoden genomförs – det är viktigt även för jordbruksföretagen.

b) Vi kräver att avdrag för lokal i egen bostad skall medges. Att ha lokal i den egna bostaden är ett naturligt sätt för vissa småföretagare att klara de

speciella krav som småföretagandet ställer och att hålla kostnaderna nere och det bidrar dessutom till att minska resursförbrukningen.

c) Vi anser att regeringens förslag om att verksamhetsår endast skall få vara kalenderår skall avvisas. Bl. a. inom detaljhandeln skulle en inventering vid årsskiftet innebära en allvarlig störning i verksamheten. Dessutom skulle arbetsbelastningen på bokföringsföretag och revisorer att öka orimligt under en kort tid på året, vilket skulle vara ett dåligt utnyttjande av mänskliga resurser.

Mot. 1989/90
Sk94

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att företagsbeskattningen måste grundas på en positiv inställning till småföretagare och småföretagande och utgå från småföretagens förutsättningar samt att skattereglerna måste vara enkla och entydiga i enlighet med vad som anförts i motionen.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den tillsammans med representanter för olika grupper av småföretagare i basnäringarna, tillverkning och service bör utarbeta förslag till skatteregler som uppfyller de önskemål och krav vi har presenterat som övergripande synpunkter i motionen,

3. att riksdagen som sin mening ger till känna regeringen till känna att den i samråd med Landstingsförbundet och Kommunförbundet bör utarbeta förslag till reviderat kommunalt skattesystem där även arbetsgivare och fastigheter blir föremål för kommunal beskattning, med hänsyn till de kostnader de vållar kommunen för miljö- och hälsoskador samt till behovet av ökad kommunal service av olika slag,

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till egen och fullständig ekologisk, ekonomisk och social bokföring och redovisning för varje företagsenhet som bedriver verksamheter i en kommun och till skyldighet att omvandla dessa verksamheter till dotterbolag eller självständiga bolag enligt vad som anförts i kommunen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enskilt sparande för investering i företagande och om granskning av hur pengarna används,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om små företags möjlighet att finansiera sin utveckling med egna överskott och ägartillskott,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nuvärdesavskrivning,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om olika inkomstslag vid företagsbeskattning,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beskattning av lyxig representation och utbildning,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till kvittning mellan inkomst av tjänst och förlust vid drivande av företag,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beskattning av realisationsvinst vid försäljning av fåmansbolag,

Mot. 1989/90
Sk94

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anpassning till den internationella utvecklingen,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skatteregler för enskild näringsverksamhet.

Stockholm den 2 maj 1990

Krister Skånberg (mp)

Carl Frick (mp)

Gösta Lyngå (mp)